

Debatoplæg

Sociale medier og etik

Tag ansvar og tag stilling, og gør det lokalt...

SOCIALPÆDAGOGERNE

ETISK UDVALG

Tag ansvar og tag stilling, og gør det lokalt...

.....

Dette debatoplæg indeholder bud på, hvordan arbejdspladsen kan angribe opgaven med at lave en politik for brugen af digitale medier – særligt sociale medier.

Det er ønsket, at det her debatoplæg, skal være en hjælp for jer – et værktøj, der kan bruges konkret, uanset hvilken arbejdsområde eller borgergrupper I arbejder med.

Formelt er det en arbejdsopgave for lokale MED-udvalg, der typisk er konstitueret med repræsentanter for arbejdspladsen, der sikrer et godt grundlag for lokal politikdannelse.

Nogen skal gå forrest i arbejdet...!

Det er kompliceret at skabe en politik på it-området. Primært fordi området, borgerne og omgivelserne skifter form og udtryk konstant. Det er nødvendigt at holde sig

opdateret med udviklingen – risici, farer og ikke mindst de kæmpe ressourcer og muligheder der findes i det digitale univers.

Det er vigtigt for Socialpædagogerne at understrege, at it og sociale medier vurderes som et kæmpe potentiale for borgere såvel som medarbejdere og arbejdspladser. Den udvikling, der findes på området er ualmindelig interessant set med borger- og pædagogikbriller, da nye verdener bliver tilgængelige for mennesker generelt, og et væld af muligheder kontinuerligt skabes.

Den hastige udvikling stiller dog store krav til os som fagprofessionelle. Vi skal udnytte potentialet, men også være agtpågivende overfor mulige problemfelter.

På denne baggrund har Etisk Udvalg udgivet det her debatoplæg.

Der skal arbejdes på to niveauer

Medarbejderniveauet

I dette afsnit præsenteres temaer, der kan styrke arbejdspladsens stillingtagen til centrale it-temaer. På den måde sikres ensartede og trygge regler og holdninger for arbejdspladsen og medarbejderne.

Borgerniveauet

Afsnittet behandler og støtter udformningen, af de konkrete aftaler og rammer arbejdspladsen sætter for dagligdagens anvendelse af it og sociale medier. Sådan at borgere sikkert og problemfrit kan bruge it og sociale medier, for dermed at åbne op for ny dannelse og adgang til nye kompetencer.

Medarbejderniveau

Anbefalede temaer

Generelle refleksioner

Er vores tilgang beskyttende/skærmende eller har vi ambition om at være aktive medudviklere i forhold til borgernes sunde digitale identitet og færden?

Hvilke forventninger har vi som socialpædagogisk arbejdsplads til medarbejdernes viden om borgernes onlineadfærd og deres digitale sociale liv og identitet?

Er der brug for en prioriteret indsats for at sikre medarbejdernes kompetenceniveau – og hvordan?

Er borgernes digitale kompetencer relevante udviklingsaspekter. Fx i forhold til borgerens handleplan eller som fokuspunkt for den socialpædagogiske støtte.

Anvender vi i tilstrækkelig grad sociale medier som en moderne kommunikationsform og som netværksfremmende medie for vores borgere. Kan vi gøre det bedre?

Kan botilbuddet og/eller afdelingen have glæde af en officiel facebook-profil eller lignende, hvor informationer gives og kontakter borgerne imellem styrkes og vedligeholdes.

Hvis ja, hvem administrerer siden/vurderer om indlæg er egnede?

Etisk Udvalg er nedsat af **Hovedbestyrelsen** og har til formål, at inspirere den etiske dialog blandt Socialpædagogerne medlemmer. Udvalget behandler og udtaler sig om pædagogiske problemstillinger med en etisk dimension.

Er der brug for at udarbejde it-politikker for medarbejdere?

Denne politik kan beskrive hvordan medarbejderne kan anvende it i arbejdstiden. Desuden kan der være behov for at udarbejde politikker for anvendelse af it i gråzonen mellem arbejdsog privatsfæren.

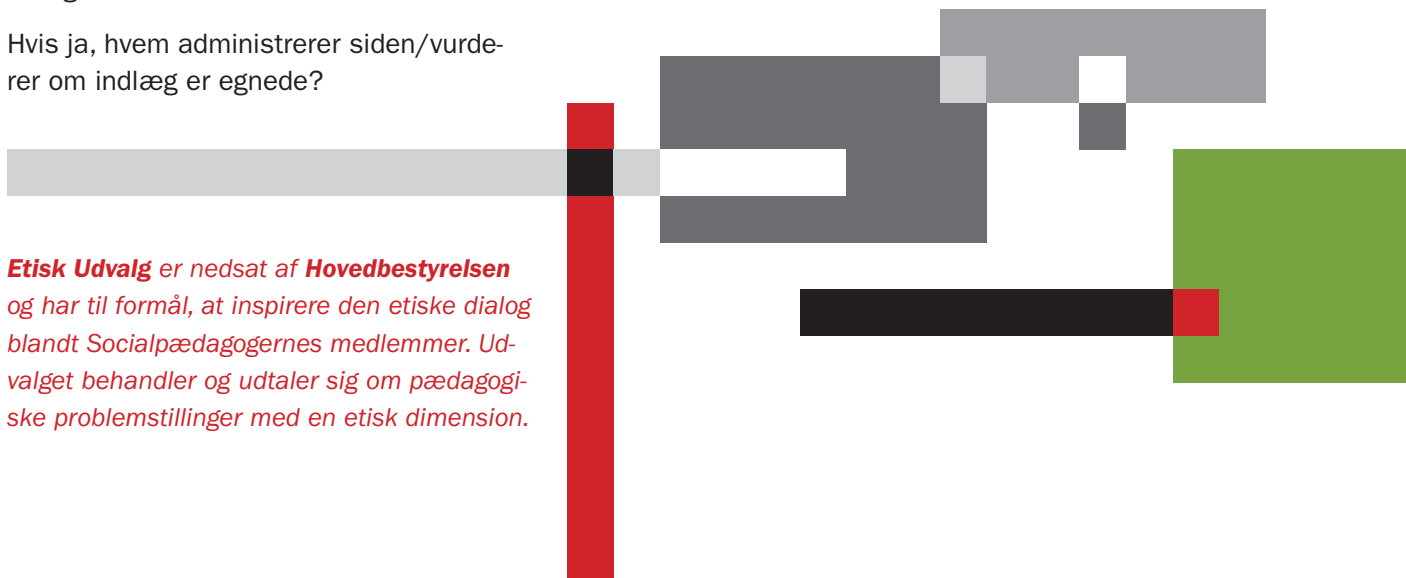
Må man være på privat facebook og lignende i arbejdstiden? Hvordan?

Kan ansatte være online-venner med borgere? Eventuelt hvordan?

Kan viden fra private fora, eksempelvis private venskaber på facebook, anvendes professionelt?

Skal der laves politiker/opmærksomhedspunkter for digitale relationer mellem:

- Ansatte – omverdenen
- Medarbejder – medarbejder
- Medarbejder – leder
- Medarbejder – borger

“ Børnene på Skovbo har svært ved at kommunikere, men det ændrer ikke på, at det er lige så vigtigt for dem. Kommunikation er lige så vigtigt som mad. Uden kommunikation sygner man hen som menneske

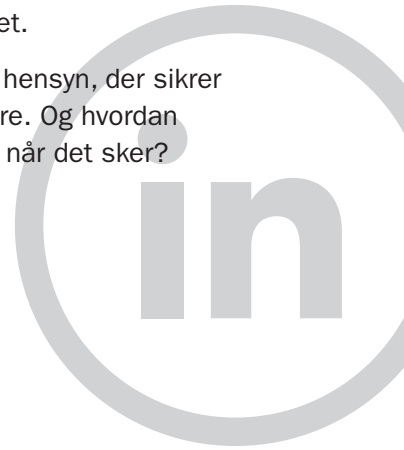
Leder, Skovbo

Er der brug for at udarbejde et beredskab, der kan sikre medarbejdere og ledere?

Hvordan agerer vi, hvis en ansat bliver 'hængt ud' af en borger på sociale medier?

Det kan være beskyldninger, løgne, lyd og billedmateriale eller andet.

Skal der tages specielle hensyn, der sikrer medarbejdere samt ledere. Og hvordan reagerer arbejdspladsen når det sker?

Konkretisering af medarbejderniveauet

Det kan give unødvendige problemer, hvis man ikke aktivt tager stilling til de her temaer på arbejdspladsen.

- Hvis et tilbud ikke har ajourført viden, indsigt og kompetencer på it-området, kan det være svært at støtte borgere optimalt og kvalitativt.
- Ofte overses it-relateret kompetenceudvikling for borgere i socialpædagogiske handleplaner, udviklingsplaner mv.
- Er der på arbejdspladsen klarhed over, hvilket råderum den enkelte medarbejder har i forhold til at anvende fx facebook? Der er efterhånden adskillige medarbejdere, der er blevet ramt af ansættelsesmæssige konsekvenser, herunder fyring, på baggrund af udtalelser på sociale medier. Udtalelser man troede man havde ret til jf. ytringsfriheden. Se; ytringsfrihed og tavshedspligt i ordlisten.

Borgerniveauet

Prolog til arbejdet med borgerniveauet

Inden der tages fat på at skabe en politik målrettet borgerniveauet, er der nogle pædagogiske/etiske positioner, der bør gennemarbejdes, som et udgangspunkt for processen, måske ud fra spørgsmålene:

Hvad er vores målsætning med at udarbejde politikker på området?

Hvad er vores overordnede opgave/forpligtelse overfor borgere i forhold til deres adgang og anvendelse af it og sociale medier?

I hvor høj grad vil vi medvirke til dansen af moderne medborgere, også i forhold til digitale kundskaber?

Er det vores ansvar at sikre borgernes udvikling, tilegnelse af viden og nye færdigheder i forhold til it?

Vil vi yde beskyttelse af borgere mod overgreb/ dårlige oplevelser? Forhindre mobning, kriminalitet mv.?

Erfaringer viser

Kun i ekstreme tilfælde er forbud en god idé – oftest er det ikke muligt at opretholde forbud.

Derimod er det typisk muligt at påvirke til refleksion, indsigt og korrektion af handlinger.

Anbefalede temaer

Skal vi indføre it-kørekort, for at sikre at borgerne har den fornødne viden? Hvis ja, hvordan?

Hvordan hjælper vi borgerne til at mestre færdigheder i forhold til sikkerhed og tryk itanvendelse?

Skal vi hjælpe borgerne i forhold til at kunne bruge privatlivsindstillinger på de sociale medier borgeren har profil på. Sådan at der opnås flere niveauer af privatliv – nære venner, venner, familie?

Hvordan sikrer vi, at borgerne forstår risikoen og ud fra dette agerer fornuftigt, når

der kommunikeres med fremmede, eller meget perifere venner.

I hvor høj grad skal borgerne være bevidste om fænomener som grooming, facerape og lignende. Se ordliste.

Skal borgeren være bevidst når billeder lægges på nettet, eller når man tagger venner i egne fotos.

Hvordan støtter vi borgeren så han/hun er bevidst om, at det materiale man sender digitalt via sociale medier, eller de opdateringer man laver, til enhver tid skal kunne tåle, at være på forsiden af en avis.

“ I første omgang var jeg meget skeptisk over for, om det overhovedet kunne nytte, at de skulle til at snakke med deres forældre på en skærm. Det har været rigtig spændende at se, hvor positiv hun er hver eneste gang, der har været kontakt til mor på Skype. Jeg kan mærke det tydeligt. Hun kigger på mig og smiler, når hun skyper. Hun kigger på mor, tilbage på mig og tager min hånd. Det er meget, meget tydeligt, at hun elsker det

Medarbejder, Frederiks Minde

**Brugsregler for digitale medier.
Hvilke regler vil vi have på
institutionen/bostedet?**

Er der computer- og mobilfri zoner?

Aldersgrænser og regler: Er der hjemmesider sociale netværk som vi ikke ønsker anvendt?

Skal hjemmesider med pornografisk materiale forhindres med et 'filter'? Vel vidende, at erfaringen viser at effekten er tvivlsom.

Hvordan forholder vi os til det faktum, at mange børn under 13 år, som er den nedre aldersgrænse på Facebook, alligevel opretter profiler?

Restriktioner. Hvorledes agerer botilbudet eller institutionen ved overdrevent brug, mobning, manglende webetik og andre problemfelter?

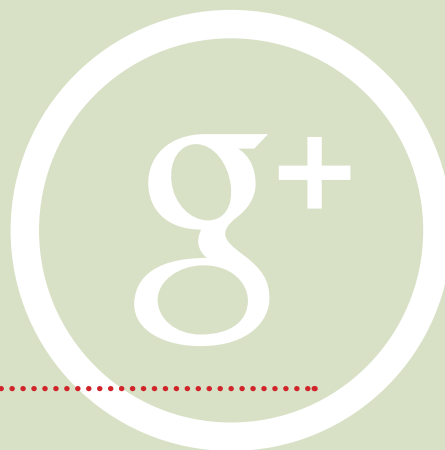
Efterskrift

Forhåbentligt har det her debatoplæg bidraget med idéer, temaer og spørgsmål, sådan at det kan kvalificere de lokale diskussioner og dermed it-politikkerne.

Som nævnt i indledningen anerkender Socialpædagogerne sociale medier og it som et udviklingsområde med et stort potentiale for det socialpædagogiske arbejdsområde. Et område der henvender sig til borgere, medarbejdere og arbejdspladser.

Den hastige udvikling og foranderlige verden vi lever i, stiller samtidigt store krav til os som fagprofessionelle, om at 'følge med' og sikre, at vi får anpart i den positive del af udviklingen, og at vi forskånes for den negative. Desuden dikterer den hastige udvikling, at politikker og aftaler på dette område har brug for hyppige serviceeftersyn, da it-landskabet, handlekompetencer og normer garanteret har udviklet sig betydeligt om bare få år.

God arbejdslyst.

Ordliste

Grooming

Er når en fremmed indtager en andens identitet og laver en falsk profil, for at blive ven med vedkommende. Typisk en barnet kender perifert – en fra skolen eller sportsklubben. Dermed accepteres venskabet, hvorefter der fiskes efter private oplysninger, fotos mv.

Facerape

Er når en ven eller fremmed laver ændringer på ens profil. Typisk hvis man har glemt at logge af, eller hvis man har delt sit password med andre. Oftest laves en falsk statusopdatering, der sætter profilejeren i en pinlig situation.

Ytringsfrihed

Som offentligt ansat har du en vidtgående ret til at udtale dig om forholdene på din arbejdsplads. Du skal dog være opmærksom på, at der er visse regler for, hvordan du kan ytre dig.

- Du skal for det første gøre det klart, at du udtaler dig som privatperson, altså at du udtaler dig på egne vegne og ikke på arbejdspladsens.

- Faktuelle oplysninger skal være korrekte (du kan altså ikke skrive, at der kun er en nattevagt, hvis der reelt er tre på arbejde)
- Du skal overholde din tavshedspligt (du må altså ikke videregive tavshedspligtbelagte oplysninger om borgerne)
- Du må ikke fremsætte ærekrænkende udtalelser og udtalelser i grov form (det kan f.eks. være oplysninger om en persons private forhold, racistiske bemærkninger eller groft sprogbrug såsom idiot, svin etc.)

Hvis du er privatansat er reglerne for, hvordan du kan ytre dig mere snævre. Vi anbefaler, at du retter henvendelse til din kreds og får vejledning herom.

Tavshedspligt

Tavshedspligten gælder ifølge straffeloven

§ 152, stk. 1, for 'den som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv'. Det er alle medarbejdere, og fx også bestyrelsesmedlemmer og pædagogstuderende.

Anbefalet litteratur

Lund, Kristian og Ørum-Petersen, Louise: Digital Trivsel – i arbejdet med udsatte børn og unge. Center for Digital Pædagogik 2012. www.cfdp.dk

Få klare linjer på Facebook, fagbladet Socialpædagogen 2010, www.kortlink.dk/czm4

Børns Vilkår, www.bornsvilkar.dk/Temaer/Born-medier.aspx

www.sikkerchat.dk

www.sl.dk (søg på titlerne), **10 gode råd Facebook** og **Sociale medier – der er grænser**

Socialpædagogerne

Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000
www.sl.dk
sl@sl.dk

April 2015

SOCIALPÆDAGOGERNE

ETISK UDVALG